

גיליון מס' 413 פרשת שמות
תשפ"א שנה תשיעית

לעילוי נשמת אבי מורי הרב יוסף
בהרה"ג בצלאל זאב ז"ל
ואמי מורתי אסתר בת ר' יעקב זאב ע"ה
תנצב"ה
נודב ע"י בנם הר"ר אליהו שפרן שליט"א

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

כל הבן הילוד (שמות א, כב)

פרעה גזר כל הבן הילוד היארה תשליכוהו, והמילדות לא עשו כן, וכשקרא להן לגער בהן, ענו לו 'כי לא כנשים המצרית העבריות, כי חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדת וילדו'.

ויש לעין טובא, איך יכלו לתרץ כן, דאם כן שהיולדות העבריות לא היו זקוקות למילדת, בשביל מה באו בכלל ללדת אצל המילדות, ועוד יש לעין שבפסוק "ז כתב ותחיין את הילדים, ופרש רש"י מספקות להם מים ומזון, וקשה, מה טעם היו צריכים להכעיס כל כך את פרעה, שלא זו בלבד שעזרו להן ללדת אלא גם האכילו והשקו אותן. אמנם התשובה לשתי הקשיות, הא בהא תליא, כי כשאמרו לפרעה כי לא כנשים המצריות וגו', ידעו שמיד ישאל אותן אם כן לשם מה אתן באות אליהן, ולכן הכינו את התשובה מראש ואמרו שהן לתת ולספק להן מים ומזון (וחביב על רבנו באור זה וחוזר עליו, ופעם אמר שכמדומה שמע כן בשם המגיד מדבונא ז"ל).

כל הבן הילוד היארה תשליכוהו וכל הבת תחיון (א, כב)

מפני מה הוסיף פרעה לגזר וכל הבת תחיון, וכי אכפת היה לו אם הבנות יחיו או לא?

אלא, רגיל רבנו כמעט בכל שנה בסעודת שבת להסביר בזה:

בדוקא רצה פרעה שהבנות יחיו! כי הרי עקר הטעם של כל הגזרות של פרעה, היה כי חשש פן ירבה (א' י'), וכנגד זה גזר פרעה להרג הזכרים כדי שישארו רק הנקבות, ואז לא יהיה להן למי להנשא ויהיו מכרות להנשא למצרים, ואז כל אחד מהמצרים ישא הרבה נשים מבנות ישראל, וממילא יתרבו בהרבה יותר מבני ישראל.

ובאמת כעין זה איתא במדרש רבה פ"א י"ח, ונקח הנקבות לנשים, אבל שם מסיים לפי שהמצרים שטופים בזמה, ולא נזכר דהגזרה היתה כדי שיתרבו המצרים, וכונת המדרש לתת טעם שלכן בודאי המצרים יסכימו לקחתן].

ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה (ג' ג') משה רבנו, עבד השם, בודאי לא עשה שום תנועה וצעד מבלי סבה, וצריך להבין, מה יש לו לראות מדוע לא בוער הסנה, וכי זה עסק שלו?

אלא, כתב רבנו שליט"א:

כשהקב"ה עושה מעשה נסים יש מצוה לראות! ויש לזה כמה ראיות בש"ס: בסוף מסכת חגיגה (כ"ו ב') איתא, בשעה שישאל עולין לרגל, מגביהין להם את השלחן ומראין להן את הנס שלחם הפנים חם כאלו עכשו אפו אותן, וכן ביומא (ס"א א') מבאר שהיה ענין לראות את הנס, אם הלשון של שעיר המשתלח הלבין או לא, והטעם לזה כי יש ענין לספר בנפלאות ה'.

(שבענו מטוביך)

"זה יין נסך!"

מעשה מבחיל הגיע השבוע לשולחן המערכת על-ידי אברך יקר מירושלים (הפרטים המלאים שמורים במערכת) אשר הגיע לרבן של ישראל מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א וביקש ברכה להיפקד בילדים. מרן שליט"א אמר לו, כפי שמורה לרבים, להבדיל על היין.

כעבור שנתיים חזר האברך לרבן של ישראל שליט"א וביקש שוב ברכה להיפקד בילדים. מרן שליט"א חזר על דבריו ואמר לו להבדיל על היין.

אמר האברך כי הוא מקפיד על כך כבר שנתיים ועדיין לא זכה להיפקד בזרע של קיימא.

אמר לו מרן שליט"א, "זה יין נסך!"

האברך היה מופתע ולא הבין את התשובה כלל, אך החליט לבדוק את העניין, בפרט לנוכח חשש האיסור החמור שבכך.

אותו אברך היה מתארח עם רעייתו בקביעות בשבתות אצל הורי אשתו. במוצאי שבת היה מגיע תמיד להבדלה לפי זמן רבינו תם, לאחר שחמיו כבר הבדיל על הכוס.

בבית שוהה עובדת פיליפינית והתברר כי תמיד לאחר שחמיו מסיים להבדיל על היין - היין היה לא מבושל - העובדת הנכריה מחזירה את היין ומה שנשאר בכוס ההבדלה למקרה כשהיא נוגעת ביין וכך היין הפך להיות בכל פעם יין נסך.

האברך ההמום לא ידע את נפשו כיצד להודות לד' על שמלבד הברכה הגדולה לה ציפה להיפקד בזש"ק, הרי שהוא זוכה כעת להינצל מאיסור חמור מדי שבוע של שתיית יין נסך.

(מגזין במה)

נמצאים בסגר? זה הזמן לעשות סדר!

"קובץ גליונות" יוצא במיזם מיוחד בשיתוף "דברי שי"ח", ומבקש שיתוף פעולה מקוראינו היקרים, לשלוח העתק של תמונות ומסמכים ישנים ומעניינים, מגדולי הדורות, ובנושאים שונים.

לכל אחד יש ייחוס, בביתו של כל אדם קיימות תמונות של רבנים המפארים את האירועים השונים שהיו במשפחתו, צריך רק את הזמן לחפש, כעת זה הזמן.

נשמח לשיתוף פעולה, ולקבל גם תמונות, שלכם הם נראות פשוטות ומוכרות, אבל לכלל לציבור יכול להיות תועלת גדולה, אי"ה הדברים יראו אור לתועלת הרבים.

נא לפנות למערכת 'דברי שי"ח' בכתובת: ig0533145900@gmail.com

או במספר: 053-3145900, גם למי שאין אפשרות לסרוק, יכול לפנות אלינו ונדאג לכך בהתאם. בברכה מרובה יצחק גולדשטוף

לזכות התורם
לברכה והצלחה
וסייעתא דשמיא

לע"נ מרת חנה בת ר' יעקב
נלב"ע כ"א טבת תש"ה

לע"נ רבי משה
בן יחזקאל שרגא
נלב"ע כ"א טבת תשע"ז. נצב"ה

לזכות ולרפואת
סבי ר' יוסף יעקב בן בלומה
לרפואה שלמה ולבריאות איתנה

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

חשיפת 'דברי שי"ח'

שלושים שנה למעמד הנדיר של סיום כתיבת נביאים וכתובים

בראש חודש שבט תשפ"א, לפני שלושים שנה התקיים בביתו של גבאי בית המדרש הרב משה כהן שליט"א, מעמד נדיר ומרגש של סיום כתיבת כל ספרי הנביאים וכתובים בקלף. בשורות הבאות נסקור את המעמד הנדיר שאירע אז בהשתתפות גדולי הדור.

ברוב בתי הכנסת הנוהגים בשיטת הגר"א זי"ע, מקפידים לקרוא את ההפטרה בנביא הכתוב בקלף, אולם לא לכולם יש את כל הנביאים. גם אותם שיש להם, הרי שאת ספרי הכתובים בקלף, בודאי לא התאמצו לכתוב, כי הלא בין כה אין קוראים בזה בציבור. אמנם בית הכנסת 'לדרמן' שבראשות רבינו שליט"א, ככל הידוע, הוא היחיד בעולם בו קיימים בבית הכנסת כל כ"ד ספרי נביאים וכתובים, כתובים על גבי קלף.

ידידנו הרב אהרן כהן, גבאי בית המדרש המיתולוגי נאות לשתף אותנו באירוע ההסטורי, שהוא לקח בו חבל כבר בשנים ההם (תודתנו על כל עזרתו המרובה בתמונות ופרטי האירוע).

"אבי רבי משה כהן, פנה בשנים ההם יחד עם להבחל"ח ידידו רבי שמואל אפשטין ז"ל ליהודי יקר רוח ראשון לכל דבר שבקדושה, רבי אלימלך ליהמן שליט"א ורעייתו מירושלים, וביקשו ממנו שיתרום את ספרי הכתובים והנביאים שעדיין לא היו בבית הכנסת.

כאן יש לציין - מספר לנו רבי אהרן שליט"א, שכל הבקשה הזו נעשתה לפי רצונו של רבינו מרן שליט"א, שהביע משאלה שכל כ"ד ספרי הנ"ך היו כתובים על גבי קלף, דבר שלא נעשה זה כבר למעלה ממאתים שנה מאז חיי הגאון מוילנא זי"ע.

הרב ליהמן נענה לבקשה, ותרם בכל פעם ספר נוסף, מספר שנים ארך כתיבת כל הכתובים, על ידי סופר תלמיד חכם מומחה וירא שמים, הרב טשינגל שליט"א, וכך כעבור שנים זכינו ב"ה לברך על המוגמר.

כשהגיע סיום כתיבת האחרון, ביקש אבי שליט"א מגדולי ישראל שיבואו ליטול חבל בשמחה של מצוה. באותם שנים כמעט לא היה מצוי בתי כנסיות שכותבים נביאים על גבי קלף, קל וחומר שלא כתבו 'כתובים' על קלף.

השמחה כאן איפה, היתה כפולה ומכופלת, וכולם אכן יצאו מגדרם להשתתף לכבודה של תורה. גדולי הדור שליט"א, בראשם מרן רבינו שליט"א הגיעו וכובדו בכתיבת אות אחרונה כמו בספר תורה, ואף נשאו לסעודת המצוה בביתו של רבי משה כהן שליט"א.

נהרה של שמחת המצוה היתה שפוכה על פניו של רבינו לאורך כל האירוע, והוא יצא מגדרו ונשאר להשתתף, מתחילה ועד הסוף.

בתמונות מאותו אירוע, ניתן להבחין במרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן, מרן הגרמ"י לפקוביץ, הגאון רבי יהודה שפירא, הגה"צ רבי זאב אידלמן, הגאון רבי רפאל וסרמן, המגיד מישירם הגאון רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל ולהבחל"ח הגאון רבי משה הלל הירש והגאון רבי יצחק זילברשטין והגאון רבי יהודה בויאר שליט"א שפיארו את האירוע.

גם גבאי בית הכנסת הותיקים, שבמסירות שלא על מנת לקבל פרס דואגים לצרכי בית המדרש, הרב ישי מנדל, הרב מרדכי אריאל, הרב אהרן דינר שליט"א נכחו במעמד יחד עם משפחתו ובניו של הרב משה כהן שליט"א.

רבי משה כהן והנדיב שתרום את הנ"ך, שליט"א

רבי משה כהן עם הסופר הרב טשינגל

הגר"י גלינסקי, רבינו שליט"א, ..., רבי שמואל אפשטין (עומד)

הגרמ"ה הירש, הגר"י שפירא, הגרמ"י לפקוביץ, התורם הרב ליהמן, הגה"צ ר"ז אידלמן (מוסתר)

מרן הגראי"ל שטינמן מימין, הגר"י גלינסקי נושא דבריו. מולו ידידנו הגבאי רבי אהרן כהן

ספרי הכתובים החדשים שהושלמו.